

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egy évre	180 Lei.
Fél évre	90 Lei.
Egy negyed évre ...	45 Lei.
Egy óra	15 Lei.

Hirdetések árszabás szerinti díjazás mellett vétetnek fel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és Csanádi Egyesült Vas-
utak palotájában.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Vállalat
Bulevardul Regele Ferdinand I.
(József főherceg-ut) 22. szám.

TELEFON-SZÁM 151.

ARAD, 1921.

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

Péntek, november 11.

Az elkerült háboru.

Most, hogy a Károly exkirály kaland hullámai elsimultak s az angol flotta nyílt tengeren száguld az exkirállyal Madeira felé, megállapítható, hogy

A külföldi sajtó még a puccs első napjaiban levonta a megbolygatott Középeurópa politikai tanulságait. Jugoszláv részről már az ultimátum átadásánál megállapították, hogy fegyveres intervenció esetén Belgrád csak Prágára számíthat. Lengyelország tartózkodó politikája és Románia korrekt magatartása akadályozták meg a már szinte elkerülhetetlen háborús beavatkozást.

A szláv gyűrű által körülfont Románia szintén a legfelsőbb tanács álláspontjára helyezkedett.

A Károly kaland, melynek egy szerre erős egységbe kellett volna lendítenie a kisantantot, még jobban elmérgesítette a helyzetet. Csehszlovákia és Jugoszlávia már az első pillanatokban a szláv korridor megvalósítását tüzték ki célul maguk elé. Ezért történt a mozgósítás és ezért vonultattak fel annyi csapatot a magyar határra. Ezért követelte a cseh hivatalos sajtó a Budapestre való bemasírozást még akkor is, mikor a magyar kormány már elfogatta Károlyt és ígéretet tett a Habsburgok detronizálására. Ha a terv sikerült volna, Magyarország Romániával együtt egy nagy, körülzárt medencébe kerül, melynek széléről mindig fenyegetően villantak volna fel a szláv fegyverek. Erre vezethető vissza Bucuresti tartózkodó politikája.

Magyar király az antant megkerdezésével választható.

(A magyar kormány kielégítő választ adott a felszólításra.)

BUDAPEST. A Magyar Távirati Irodának jelentik illetékes helyről: November 5-én, szombaton délután a nagykövetek párisi tanácsának megbízásából az antant főhatalmak budapesti képviselői jegyzéket nyújtottak át a magyar kormánynak közölve azt, hogy a Habsburg dinasztia trónfosztására vonatkozó magyar törvényjavaslat félreértésre nyújthat alkalmat. Ilyen körülmények között a kisantant leszerelése nem volna kieszközölhető. A jegyzék rámutatott annak szükségességére, hogy a nemzetgyűlés döntése teljesen szabatos legyen, ne nyújtson lehetőséget arra a feltevésre, hogy Magyarország kiakarja magát vonni a nagyhatalmak 1920. február 4-iki és 1921. április 2-i teljesen világos határozatának érvénye alól, amely minden Habsburgot kizárt a magyar trón elfoglalásának jogából.

A magyar kormány a nagykövetek párisi tanácsának erre a figyelmeztetésére még aznap jegyzékben válaszolt rámutatván arra, hogy a magyar nemzetgyűlés által kétszeri olvasásban már elfogadott törvény harmadik szakaszának keretein belül módja nyílik a magyar kormánynak, hogy a

nagyhatalmak most kifejezésre juttatott kívánságnak eleget tegyen. A törvény harmadik szakasza ugyanis utasítja a kormányt, hogy alkalmas időben a magyar trón betöltése iránt javaslatot tegyen. A magyar kormány kijelenti, hogy kötelezi magát arra, hogy a nagykövetek tanácsának 1920. február 4-iki és 1921. április 2-iki határozatához, amely a Habsburgok restaurációját tiltja, alkalmaszkodik, a nagykövetek konferenciájában képviselt hatalmak hozzájárulása nélkül a királyválasztás kérdésében intézkedést nem tesz. A magyar kormány jegyzékében ezenkívül kijelenti, hogy a törvényben biztosított kezdeményező jegyzék megóvása céljából törvényjavaslatot fog a nemzetgyűlés elé terjeszteni, amelyben büntető rendelkezésekkel kíván sújtani minden olyan propagandát és szervezkedést, amely a fentiekkel ellentétben állana.

A Havas ügynökség kiadott jelentése szerint a nagykövetek párisi tanácsát a magyar kormány ez a kijelentése kielégíti és a kisantant budapesti képviselői gróf Bánffy külügyminiszter előtt ugyanilyen értelmű nyilatkozatot tettek.

Az igazságügyminiszter a magyar bírákról.

(Ujabb lépés a törvények egységesítése felé.)

Antonescu igazságügyminiszter erdélyi körútjával kapcsolatban a timisoarei és oradea-marei táblák-elnökéhez a következő átiratot intézte: *Elnök ur!* Az Erdélyben és Bánáthban lévő különböző foku bíróságoknál tett látogatásom alkalmával meglepedéssel állapítottam meg, hogy a tisztviselők eleget tesznek kötelezettségeiknek. Megállapítottam, hogy a nem román nemzetiségű tisztviselők nagy része már annyira elsajátította az állam nyelvét, hogy kötelességeiket pontosan el tudják látni. Azok pedig, akik még nem eléggé bírják a nyelvet, szintén annyira haladtak, hogy rövid időn belül ők is úgy szólnak, mint irásban alkalmasak lesznek az ügyek ellátására. Tapasztaltam egyes

tárgyalásokon, hogy egyes nem román ajkú ügyvédek is igen szépen adták elő román nyelven a per anyagát. Kérem Elnök urat, hogy a bírák és ügyvédek előtt fáradságukért fejezze ki elismerésemet.

Szükségesnek tartom, hogy a királyságbeli bírák megismerjék az Erdélyben érvényben lévő törvényeket és viszont az erdélyi bíráknak is ismerniük kell a királyságbeli törvényeket. Evégből javaslatot tettem az egyes tábláknál, hogy az igazságszolgáltatás egységesítése céljából az erdélyi és királyságbeli törvényekből összehasonlító munkákat végezzenek. Az egész anyagot 10 részre osztva körülbelül 10 hónap alatt át lehet tanulmányozni. Minden

lő végén a táblabírák összejevetelt tartanak, erre a tábla területéről más bírákat és ügyvédeket is meghívunk és véleményt mondanak a végzett tanulmányokról. Az értekezletek eredményét kinyomatják, megküldik havonta a többi táblának és az igazságügyminiszteriumnak. Ezzel a munkával nagyban elősegítve lesz a jogszolgáltatás egységesítésére szolgáló intézkedések és az igazságszolgáltatás kellő menete is. Kérem, hogy ezt a köriratomat a tábla területén lévő bírákkal, ügyvédekkel közölni sziveskedjék, továbbá a tanulmányozás tárgyává tett anyagról és az értekezletek határidejéről jelentést kérek. Antonescu, igazságügyminiszter.

Az agrárreform.

(Meglőti a végrehajtást utasítás.)

Ma érkezett meg a városhoz az erdélyi agrárreform végrehajtási utasítása. A végrehajtási utasítás szerint a 10 holdon felüli szántóföldek utáni kérvények, amelyeknek átruházására az engedélyt eddig az erdélyi agrárbizottságtól kellett kérni, illetve a telekkönyvi hatóság az átruházási kérvényt jóváhagyás céljából áttette a cluji főagrár bizottsághoz, ezután nem terjesztendő fel Clujra a főagrár bizottsághoz, mert az aradi királyi törvényszék felhatalmazást kapott, hogy a kérvényeket a saját kebelében alakult agrárbizottság intézze el. A város a végrehajtási utasítást átküldte dr. Barbura Sever táblabíróhoz, az aradmegeyi agrárbizottság elnökéhez.

Előnyomulnak az osztrákok.

BUDAPEST. Az osztrákok a kiűritett nyugatmagyarországi területen előnyomulnak. Olyan hírek érkeznek, hogy az osztrákok a telefonvezetékeket mindenütt megrongálják úgy, hogy Bécsnél megszakadt minden telefon összeköttetés.

BÉCS. Tegnap osztrák csendőrök és pénzügyőrök érkeztek Bécsujhelyre, akik a felkelők fogásában voltak. Ezeket Felsőőrön internálták. Szombathelyen és Sopronon át egy olasz tiszt vezetésével Savanyukutra szállították őket, ahonnan gyalog mentek Bécsujhelyre. Az osztrák foglyokat elfogott magyar felkelőkért cserébe bocsátottak szabadon. Az akció eredménye a soproni tábornoki bizottság érdeme.

Két öngyilkosság egy bankbukás miatt.

A napokban nagy szenzációja volt a bucurestii pénzücnek: a Banca Natiunei fizetéseketlen lett, mert merész valutaspekulációkba bocsátkozott. Megindult a mentési akció, amely még mindig folyamatban van. Most azt a hírt kapjuk, hogy a bank bukásával kapcsolatban két öngyilkosság történt. Az erről szóló táviratok a következők:

BUCURESTI. Ghica herceg, a Banca Natiunei elnöke és fő-résztvényese Romanestiben agyon lőtte magát. Tettét valószínűleg a banknak 600 millió deficitje miatt követte el.

BUCURESTI. Damian ügy-nökség jelenti: Steia, a Banca Natiunei igazgatója, akit a rendőrség súlyos visszaélések miatt le tartóztatott, egy őrizetlen pillanatban megmérgezte magát. Nem lehetett már rajta segíteni: azonnal meghalt.

A munkáspénztár gyógyszertára.

(Dr. Cucu városi főorvos nyilatkozata.)

Az Aradi Közlöny tegnapi számában megírta, hogy az aradi munkásbiztosító pénztár nyilvános gyógyszertárt állított fel és az aradi gyógyszerészek tekintettel arra, hogy a pénztárnak gyógyszertár felállításához nincs engedélye, tegnap délutáni gyűlésükön elhatározták, hogy a belügyminiszternél tiltakoznak a pénztár gyógyszer-tárának működése ellen. Munkatársunk erre vonatkozólag ma kérdést intézett dr. Cucu Városi főorvoshoz, aki a következőket jelentette ki:

— Gyógyszertári engedélyt kizárólag a belügyminiszter adhat ki. Háromféle gyógyszertári jog van. Az egyik a nyilvános gyógyszer-tár, amelyikben mindenki részére kötelesek gyógyszert készíteni, a másik a házi gyógyszertár, amelyet gyárak, nagyobb vállalatok kizárólag a hivatalnokok és munkások részére állíthatnak fel, a harmadik a kézi gyógyszertár, amelyet az orvosok rendezhetnek be, de csakis az általuk kezelt betegek sürgős segítségéhez szükséges gyógyszereket tarthatják benne. Mind a három gyógyszertár engedélyét a belügyminiszter adja meg. Ugy értesültem, hogy a munkásbetegsegélyző pénztárnak a gyógyszer-tári engedélyt a munkügyi miniszterium adta meg. Mivel a munkügyi miniszterium nem illetékes a gyógyszer-tári jogok kiadására, a munkásbetegsegélyző pénztár gyógyszer-tára jogtalanul működik. A pénztár gyógyszer-tárának már azért sincs joga működését folytatni, mert rendelet szerint az új gyógyszertárak felállítása csakis a városi főorvos vizsgálata után történhetik meg. — A munkásbetegsegélyző pénztár gyógyszer-tárának felállításáról csak az Aradi Közlönyből értesültem.

A soborsini gróf követi Károly exkirályt.

Gróf Hunvady Károly és felesége csatlakoztak a száműzött királyhoz

LONDON. A Daily Telegraph szerint gróf Hunvady Károly, az exkirály volt főudvarmestere nejével Konstantinápolyba érkezett, ahol csatlakozott az exkirályi párhoz és követi Madeirába a száműzetésbe. Madeirai tartózkodásuk engedélyezésére folynak a tárgyalások.

Gróf Hunvady Károly és felesége valamikor előkelő szerepet játszottak Aradvármegye társadalmi életében. A háboru előtt a grófi pár soborsini kastélyában és ennek gyönyörű parkjában művészi nivón álló ünnepélyeket rendezett, amelyeknek jövedelmét jótékony célra fordította. A jótékonyágáról ismert gróft csak a „soborsini gróf”-nak neveztek annyira népszerű volt nagy milveltségű nejével együtt. Aradon is többször megfordult a

grófi pár, ahol fiatalmas palotája van a Piata Jancu Avram (Szabadság-tér) és Str. Metianu (Forray utca) sarkán. A háboru idején gróf Hunvady és felesége állandóan Budapesten és Bécsben tartózkodtak s amikor Ferenc József halála után a most detronizált Károly lett a magyar király, a magyar magnások közül gróf Hunvadyt választotta ki főudvarmesterevé. Most, hogy Habsburg Károly angol hajón száműzetésbe megy, utolsó főudvarmestere, a soborsini gróf követi az exiliumba.

LONDON. Az exkirály párt, amely utban van Gibraltár felé, egyelőre Gibraltárban egy londoni bankár nyári lakásában helyezik el, amíg Funchalban alkalmas tartózkodási helyet találnak.

Irodalom és művészet.

Rostand bemutató.

Páris. A Cyrano híres költőjének fia Maurice Rostand, több sikertelen kísérlet után igen jelentős sikert ért el legújabb darabjával, amelynek: A Dicsőség a címe. A neves költő fia ebben a darabban életének legszemélyesebb élményeit dolgozza fel. A darab a XIX. század elején játszik Angliában. A darab hőse egy Wisworn nevű híres festő fia, Clarence, aki maga is művésznek készül, de atyja oly hírneves, hogy folyton az árnyékában marad. A fiu rossz társaságba kerül, duhaj életet él és elhitteti környezetével, hogy nagy mester-művein dolgozik. Elképzeléseiben odáig megy, hogy atyját is Londonba hívattja, hogy bemutassa neki képeit. Az agy festő félőrültként találja fiát, aki kész képek helyett üres vászakra mutat. Az apa, hogy fiát a kétségbeeséstől megmentse, maga festi meg a képeket. A fiu egyszerre híressé lesz, de egy világos pillanatában rájön a valóságra és megsemmisül. A nagy sikert arató darabban Sarah Bernhard is fellépett.

* Az új bonvivánt. Tegnapt este mutatkozott be a színház új bonvivántja, László Andor, aki a budapesti Király-színházról került le Aradra állandó vendégnek. A Leányvásár fő férfitársaságában lépett fel először László Andor, aki rokonszenvesen fogadott a közönség. Az új bonvivánt elegáns fiatalember, megnyerő színpadi alak. Finom, csengő tenorral rendelkezik, amellyel bánni tud és ami a fő: énekébe szívét, érzelmét viszi. Játékludása még kezdetleges, de megfelelő gyakorlat után jó rendező keze alatt elsőrangú bonvivánttá válik, mert ehhez megvan benne minden képesség. (Kv.)

* Lotti ezredeset operett teljesen új betanulással ma pénteken kerül színre az aradi színházban C. bérletben. Az előadást hetekig tartó próbák előzték meg Inke Rezső vezetésével, míg a zenei részeket Gellért Pál tanította be. Az operett négyszer egymásután van műsorra tűzve. Az összes villanyfeszüléseket Varga és Rosenfeld cég szállította.

* Hattyu, Szerencsetánc e heti délutáni előadások. Szombaton délután a Hattyu mint ifjusági előadás kerül színre. Az előadást Kepes Ármán igazgató ismertetése vezeti be. Vasárnap délután a közkedvelt Szerencsetánc operett megy.

* Achron, a fiatal orosz zongorista fenomen nálunk is hangversenyezni fog november 15 és 20-ikán. Jegyek előjegyezhetők Blochnál. Műsor már megtekinthető.

* László Andor, a Király színház tagja a jövő héten kétszer lép fel: kedden a Kék mazur, szurdán a Szambul rózsája operettek főszerepeiben, amelyeket sorozatos előadásokban énekel Budapesten.

* Az ördög 50-dik előadása Aradon. Molnár Ferenc legelső és legnagyobb sikerű műve Az ördög, amely most kétszázadszor kerül színre Budapesten. Jövő héten 50-szer kerül színre Aradon. A címszerepet Szendrey Mihály játssza, aki az aradi bemutatón a szerepet kreálta.

* Bibliás ember. Kienzl ezen világhírű operája foglalkoztatja a színház operai személyzetét az operából, mely teljesen be van tanulva, a színpadi próbák már megkezdődtek Jakabffy Dezső rendezésével. Az operát Gellért Pál karnagy tanította be és vezényli, akinek ez lesz ezen időben első operai szereplése. Az opera a jövő héten pénteken kerül színre. Aradi első előadása 1898. február 19-én volt.

MOZI. * Francesca Bertini halála. Alig néhány nappal ezelőtt közölték a lapok az egész kultúremberiséget lesújtóan érdeklő hírt: Francesca Bertini, a szépséges és tehetséges mozistar váratlanul meghalt. A titokzatos, megfélemlen asszonyi léleknek áttörhetetlen érzéskáláljával rendelkezett Francesca Bertini s nálánál élethűbben senki sem tudta az élnivágyó, a szerelmes, majd a csalódó, boldogtalan asszony alakját megrajzolni. Halálával a filmművészetet pótolhatatlan csapás érte. Francesca Bertini örökre lehunyta csodás fekete szemét, de a filmekben legalább ez egy jóideig halhatatlan marad. A halála előtt készült Francesca Bertini filmek most kerülnek bemutatásra. Péntektől kezdve az Apolló Dumas Sándor egyik legérdekesebb regényét: Giorgio hercegnőt mutatja be a női főszerepben Francesca Bertinivel, aki a szerelmét féltő főúri asszony alakját művészetének ragyogó kincsével díszíti fel.

* Newyork! express kábel. (Nagy kalandorfilm az Urániában.) A mozibáráro közönség érdeklődése nagyon gyakran változik a különböző zsánerű filmek iránt, de az igazán nagystílus és zse-

nális kalandor-filmek változatlanul felszínen tudják tartani a publikum érdeklődését. Ezek közé a grandiózus sláger-filmek közé tartozik az Uránia pénleki újdonsága: New-York express kábel című kalandordráma, amely egy leleményes és vakmerő gonoszlevő bűmlatramélto zseniálissal elkövetett bűntetteit mutatja be. Idegizgalmas hajszák játszódnak le szemünk előtt s frappáns fordulatok nem egyszer ejtik csodálkozásba a nézőt. A kalandordrámanak két pompásan megrajzolt mellékalakja van, szenzációt kereső két riporter, akik sok derűt visznek az izgalmas történetbe. A film kiállítása amerikai méretű. A rendező mesteri keze igazán bravuros munkát végzett. Az Uránia nézőtere kellemesen fűtve van.

Elfogták a telefonos hölgy gyilkosát.

(Gyilkosság — féltékenységből.)

BUDAPEST. A Hamburg szállóban elkövetett gyilkosság tettesét, Schreiter József leszerelt tengerész katonát Magyaróváron elfogták. Kihallgatása során beismerte, hogy ő fojtotta meg Rusznyák Anna telefonkezelőnőt. Azzal védekezett, hogy féltékeny volt a barátnőjére s a szállóban féltékenységi rohama következtében oly extázisba jutott, hogy megmarkolta a nő nyakát és egyetlen szoritással megölte. Elmondotta, hogy a lapokban olvasta, hogy keresik. Amikor megérkezett Magyaróvárra, felvettette magát az ottani kórházba. Egy főiskolai hallgató vezette nyomra a rendőrséget. A főiskolai hallgató orvosi segédgyakorlatot folytat a kórházban. Elmondotta a rendőrségnek, hogy a kórházban felvételre jelentkezett egy ember, akire teljesen ráillik Rusznyák Anna gyilkosának személyleírása.

A kabarészinész tragédiája

(Maár Nándor meghalt a tébolydában.)

BUDAPEST. A magyar főváros színészvilágában megilletődéssel beszélnek Maár Nándor budapesti kabarészinész tragédiájáról. Maár Nándor évekkal ezelőtt dúsgazdag bácskai földbirtokos volt. Gyakran járt Budapestre, ahol megismerkedett Keleti Juliska kabarészinésznővel, akibe annyira beleszeretett, hogy nőül vette. Vagyona nagyrésztét a feleségére költötte, s amikor már nem volt pénze, Keleti Juliska otthagyta és elvált tőle. Maár Nándor, aki amikor még gazdag ember volt, apró kölcsönökkel segítette a kabarészinészeket, a válás után maga is felcsapott kabarészinésznek és meglehetősen sikereket aratott a kabarészinépadokon. Az utóbbi időben elmezavarodott lett ott kellett hagynia a színpadot. Néhány héttel ezelőtt állapota oly súlyos lett, hogy be kellett szállítani a lipótmeezel tébolydába, ahol tegnap meghalt. Volt felesége most Amerikában tartózkodik, ahol nagy sikereket arat.

A gavallér völegény.

(Uj butorokat adományoz az anyakönyvi hivatalnak.)

Érdekes vendége volt ma délcélt az aradi anyakönyvi hivatalnak. Egy előkelő bucurestii ügyvéd jelentette be Pap Gyula anyakönyvvezetőnek, hogy a jövő hét folyamán örök hűséget esküszik egy ismert aradi bankigazgató leányának. A bucurestii ügyvéd a mikor a téli kabátját le akarta vetni az anyakönyvi hivatalban, meglepetve konstatálta, hogy nincs egy fogas, amire azt felakaszthatná. Azután csodálkozással nézte az anyakönyvi hivatal szegényes berendezését és kijelentette, hogy a regatban sokkal előkelőbbek az anyakönyvi hivatalok. Pap Gyula anyakönyvvezető mentette magát s az anyakönyvi hivatal, hogy nem tehetnek róla, mert a büdzséből nem futja az előkelő berendezés. A bucurestii ügyvéd erre kijelentette, hogy a legrövidebb időn belül elegáns asztalt, fotelleket, székeket, szőnyeget és fogast adományoz az anyakönyvi hivatalnak, hogy az az esküvőjére már előkelőbb benyomást keltsen. Azonkívül még a mai nap folyamán megrendelt Pap Gyula anyakönyvvezető részére egy a regatban is használatos díszes tógát és a hozzávaló sapkát. Pap Gyula anyakönyvvezető hálásan köszönte meg a bucurestii ügyvéd jótékonyosságát. Ezután a bucurestii ügyvéd felkereste dr. Robu János főpolgármestert és bejelentette neki, hogy esküvője napján tekintélyes összeget adományoz az aradi szegény árva gyermekek részére. Kérte a főpolgármestert, hogy az összeget vallás és nemzetiségi különbség nélkül ossza szét az aradi szegénysorsú árva gyermekek között. A főpolgármester köszönettel vette tudomásul a bucurestii ügyvéd jótékony adományát.

A Szépasszony naplója.

(Perelt, aki nem is szerepel a könyvben.)

A Szépasszony naplója körüli bonyodalmak állandóan fokozódnak és mindig újabb munkát adnak a vizsgálóbíróknak. Ma küldte át az ügyészség a vizsgálóbíróhoz Maár Sándor kefégyáros feleségének feljelentését, aki sajtó útján elkövetett rágalmazásért pert indított a könyv kiadója, Kócsi Jenő hirlapíró ellen. Kócsit ma délelőttre idézte magához Sommer Nándor vizsgálóbíró és vallomásától jegyzőkönyvet vett fel. Kócsi kijelentette, hogy nem igaz az, hogy Maárné szerepel a kérdéses könyvben. Maárné ügyvédje dr. Höllich Béla a vizsgálóbíró egyenes felszólítása ellenére nem vonta vissza a feljelentést és kijelentette, hogy megbízója módot fog találni rá, hogy Kócsi állítását megcáfolja és bizonyítsa, hogy tényleg Maárnóról van szó a kérdéses fejezetben.

Elfogták a szenátus merénylőit.

(Kommunisták helyezték el a bombát.)

BUCURESTI. A Damian ügynökség jelenti: A december 8-án elkövetett szenátusi merénylet tetteseit ma Bucurestiben letartóztatták. Megállapították, hogy a merényletet kommunisták szervezték. Storin Borisov és Grünstein vezetése alatt. A merénylők vallomásából kiderül, hogy a Balkánon forradalmat akartak szervezni. Grünstein ellen már 13 hasonló ügyben folyik az eljárás. A Főbűnös még Lichtlau Leo is. A szenátusi merénylet december 8-án délután történt. A merénylet után a hatóságok óriási apparátussal nyomoztak, de a nyomozás nem vezetett eredményre. A merénylet után 6 nappal a jilvai fegyházból több kommunista meg szökött. A rendőrség egy Mário Tomarino nevű embert tartóztattott le, aki a jilvai fegyházból szökött meg. Kihallgatása során elmondta, hogy ismeri a szenátusi merénylet tetteseit. Vallomása alapján letartóztatták Grünsteint és társait. Grünstein és

társai november 7-én elhatározták, hogy merényletet követnek el a bucurestii Siguranta ellen. De ezt a tervet elvetették, mert Lichtblau fentjárt a szenátusban és hallotta, mikor a szenátus elnöke bejelentette, hogy a délutáni üléseket ezentúl 3 óra helyett 2 órakor kezdik és Lichtblau azt ajánlotta társainak, hogy a tervezett merényletet a szenátusban kövessék el. Aznap éjjel behatoltak a szenátusi palotába és egy bombát az elnök széke alá helyeztek. A zsinórt két óra 40 percre állították be. Azután megszöktek Bucurestiből. Oroszországba menekültek s amikor halották, hogy a hatóságok nem találják a helyes nyomot, visszajöttek Romániába. Újjukban sem maradtak télenek, mert a besszarábiai emlékezetes nagy vasuti merényletet, amely annyi embert követelt áldozatul, szintén ők követték el. A merénylőket a rendőrség fogva tartja és kutat a többi büntársak után.

A csendörök nem boldogulnak a rabokkal

(Érdekességek a megyei közigazgatási bizottságban.)

Radu Pancu prefektus távollétében, aki hivatalos ügyek intézése végett Bucurestibe utazott dr. Beles Jenő alispán nyitotta meg a megyei közigazgatási bizottság mai ülését. Az alispán havi jelentése szerint az elmúlt hónapban a megyei közbiztonsági állapotok meglehetősen rosszak voltak. Igen sok volt a rablás. A csendőrség, bár mindent elkövet, hogy elejét vegye a rablók garázdálkodásának, még sem tud kellő eredményt elérni, mert leg erősebb segítőitársaik, a községi éjjeli örök fegyvertelenek. Annak idején ugyanis a katonaság a fegyvereket még az éjjeli öröktől is beszédte. Az alispán javaslatára a bizottság elhatározta, hogy felterjesztést intéz a csendőrkerületi parancsnoksághoz, hogy az éjjeli öröket fegyverrel lássa el.

(Sót kap a megye.)

A megyei sóhiány arra készítette az alispánt, hogy a sóbányák felügyelőségéhez intézzen kérdést. Onnan azt a választ kapta, hogy azért nem lehetett eddig szállítani a megye részére a só, mert nagy volt a waggonhiány. Most azonban, hogy a waggonhiány csökkent, 120 waggon sót fognak utnak indítani Aradra, a melyből 20 waggonnal Arad városa és 100 waggonnal a megye kap. A főszolgabírákat felszólította, hogy egyenesen a sóhivatalhoz forduljanak járásaik sóigénylésével, hogy a waggonok egyenesen a járásokba legyenek irányíthatók.

Ezután dr. Markovici Vince árvaszéki elnök jelentette be, hogy az árvaszék ügymenete rendes. Miculescu Sándor főügyész jelentésében elmondta, hogy jelenleg az ügyészségi fogházban 112 férfi és 29 nő van őrizetben. A rabok élelmezése az utóbbi időben javult.

(Nincs járvány)

Dr. Bradean Atanas megyei főorvos bejelentette, hogy októ-

ber hónapban a megye közegészségügye kielégítő volt. Panatul-noun (Ujpanáton) kívül a megye egyetlen községében sincs járvány. Az üresedésben levő Taut (Feltót) és Vadász községi körorvosi állásokra, valamint a simandul-josi és a nadlaci második gyógyszerár jogaira a pályázatot kiírták s az eddig beérkezett kérvényeket már felterjesztette a cluj-i egészségügyi főfelügyelőséghez. A megyebeli szülésznők panaszát említette még meg, a kiknek fizetését a községek ez évben még nem folyósították, ugyanarra, hogy több község még a múlt évi járandósággal is hátralékban van. A megye a főszolgabírók útján fogja figyelmeztetni a községeket kötelezettségük teljesítésére.

Moldován József tanfelügyelő jelentésében elmondta, hogy a panatul-noui iskolákon kívül a megyebeli összes iskolákban folyik a tanítás. Az iskolák államosítása már mindenütt folyamatban van. A hitoktatás hiányosságát említette még fel a tanfelügyelő és azt javasolta, hogy azokat a lelkeseket, akik hitoktatási kötelezettségüknek nem tesznek eleget, ne részesítsék a kongrua kedvezményben. A tanfelügyelő jelentése során felszólalt dr. Müller Vendel és kérte, hogy egy santanai iskolai incidensből kifolyólag a siriai főszolgabíró által felüggesztett német gazdasági egyesületnek ismét engedjék meg működését, mert annak célja tisztán gazdasági.

(Vetőmagot kér a megye.)

Beju földművelésügyi tanácsos bejelentette, hogy az ős szárazsága dacára sokkal több hold szántóföld volt bevetve októberben, mint az elmúlt év októberében. A buza ára esett, ellenben a kukorica ára magas, mert ebben az évben gyenge volt a kukorica-termés. A zabtermés pedig olyan gyenge volt, hogy javasol-

ja, hogy a megye felrattal forduljon a miniszteriumhoz, utaljon ki a megye részére zabvetőmagot.

Ilana főmérnök, az államépítészeti hivatal főnöke bejelentette, hogy a megyei utak és hidak javítása folyamatban van, ahol pedig ez a munkálat stagnál, annak a községek az okai, melyek nem járulnak hozzá a javításokhoz munkasegítséggel. A lipovai, a butoni kórházak és több arad megyei iskola javítási költségvetései elkészültek és azokat felterjesztették, úgy, hogy rövidesen hozzá is fognak a javítási munkálatokhoz. Margineantiu Titus pénzügyigazgató jelentése szerint az elmúlt hónapban egyenes adókban 700 ezer és közvetett adókban 7 millió lei folyt be. Soós főorvos bejelentette, hogy a múlt hónapban erős volt a megyében a lépfene és a takonykór, amelyek az állatállományban nagy pusztítást vittek véghez. Végül Boneu Vazul főjegyző bejelentette, hogy a megyében a népesedési hivatalokat felállították, melyeknek fenntartási költségeit a községek viselik. A központi népesedési hivatal felállítása azonban még nem történt meg, mert annak fenntartása évi 43 ezer leibe kerülne és még eddig nincs megállapítva, hogy ki fogja azt fedezni.

Milliósz házasságszédelgés

(A svájci leány öröksége.)

BUDAPEST. Degen Ilona svájci leány nemrég 55.000 frankot örökölt nevelőapjától. A pénz a baseli Handelsbankban volt elhelyezve. A leány nemrég Budapestre jött és itt megismerkedett Bodenschatz Alfréd hivatalnokkal. Amikor Bodenschatz megtudta, hogy a leánynak sok pénze van, udvarolni kezdett, majd eljegyezte. Az eljegyzés után Bodenschatz Alfréd fivére, Ede, rábeszélte leendő sógornőjét, hogy a pénzt utaltassa át Budapestre, mert ilyen módon nagy jövedelmet biztosíthat magának. Degen Ilona átutaltatta a frankokat és ettől az időtől kezdődően a völegénye elhanyagolta és a házasságot huzta-halasztotta. A leány végül gyanakodni kezdett, hogy csak a pénzéért ígért házasságot Bodenschatz Alfréd és ezért elszámolást kért a völegényétől és ennek a fivérértől. Azonban az elszámolás is késett. Erre Degen Ilona egy svájci ügyvédet bízott meg azzal, hogy az elszámolást megsürgesse. Az ügyvéd megállapította, hogy a Bodenschatz fivérek a leány frankjai révén többmilliósz tőzsdenyereségre tettek szert, a pénzből nagy urit életet éltek és Budapesten és Baselben több ingatlant vásároltak. Az ügyvéd felszólítására is csak nagysokára számolt el a két Bodenschatz. Az elszámolás szerint 300.000 korona tőzsdenyereségük volt és Degen Ilonának ezért csupán 38.000 frankkal tartoznak, amelynek fedezetére 2 millió 200.000 koronát helyeztek el. Az ügyvéd nem fogadta el a Bodenschatz testvérek elszámolását és följelentést tett a rendőrségen. A detektívek Bodenschatz Edét a főkapitányságra vitték. Alfrédet nem találták, mert állítólag Svájcban van. A rendőrség kihallgatta Bodenschatz Edét, akit őrizetbe helyeztek.

Eljárás a Magyar Szövetség ellen

(Kihallgatták Ugron István volt követet.)

CLUJ. A Damian ügynökség jelenti: A cluji államrendőrség kihágási osztálya ma folytatta a Magyar Szövetség intéző bizottsága tagjainak kihallgatását. Ugron István nyugalmazott meghatalmazott miniszter, volt belgrádi követ, a román koronarend nagykeresztjének tulajdonosa terjedelmes vallomása abban kristályosodott ki, hogy a Magyar Szövetség nem egyesület, hanem politikai alakulat, tehát törvény szerint nincs szüksége alapszabályokra és arra, hogy az alapszabályokat felsőbb hatóságokhoz jóváhagyás végett felterjesszék. A Magyar Szövetségnek, mint minden más politikai pártnak, mint a liberális vagy nemzeti pártnak, tehát csak szervezeti szabályai voltak és a vádakkal szemben nyíltan folytatta működését, a hatóságokkal érintkezésben állott, ha kérvényezett, arra választ is kapott. Szervezeti szabályait felterjesztette a belügyminiszteriumhoz, mivel erre 48 óra alatt nem kapott választ, törvény szerint hallgatóságos beleegyezésnek vette és joggal megkezdhetette működését. Arra a kérdésre, hogy milyen módon csináltatott a Szövetség pecsétet magának, Ugron István kijelentette, hogy a hadtestparancsnokságtól, mikor engedélyt kértek a pecsétcsináltatásra, azt a választ kapták, hogy engedélyre nincs szükség, mert nincs hadállapot. Gróf Bély Kálmánt, a Szövetség másik alelnökét hallgatták ki ezután. Gróf Bély az előbbihez hasonló vallomást tett. Ugron István ma Bucarestbe utazott. Utazása összefüggésben van a Magyar Szövetség ügyével.

Apacs és hivatalnokleány.

(Tizenöt évi börtön gyilkosságért.)

PÁRIS. A napokban egy annak idején nagy szenzációt keltett betörő történet zárult le törvényszéki ítélettel. Yeyette Miffonne kisaszonny tizenötévi súlyos börtönrre ítélték, mert egy Degoryi nevű ismert párisi apaccsal, akinek szeretője volt, több büntetést követett el. Yeyette Miffonne tekintélyes hivatalnok családból származik. Gondos nevelésben részesült, az iskolában szorgalmas tanuló volt és tanítónői pályára készült. Csakhamar pályát változtatott és hogy önálló életet élhessen, egy banknál vállalt alkalmazást. Megnverte feljebbvalói bizalmát és csakhamar vezető állást töltött be. Véletlenségből megismerkedett Degoryival, aki annyira hatott rá, hogy a leány, szinte rabszolgai szerelemmel és odaadással, cinkostársává lett az apacsnak és egyre mélyebbre süllyedt. Egy szenzációs betörés alkalmával, amelyet egy suresnesi ókszerkereskedésben követtek el

és amelynek során az üzlet tulajdonosának feleségét lelőtték, a rendőrség lefűlelte Degoryi bandáját. Kétségbeesett revolvercsata fejlődött ki. Yeyette egy fa mögött keresett menedéket és onnan tüzelt a rendőrökre, akik közül egyet meg is ölt. Degoryi ez alkalommal halálát lelta. Yeyette is megsebesült. Hat hónapig feküdt kórházban, amíg egészsége helyreállt. Most azután törvényszék elé állították. A rendőr meggyilkolása miatt tizenötévi börtönt kapott.

LEGUJABB.

A márka javításáért.

BERLIN. A német kormány beható tanácskozásokat folytat, hogy mily eszközökkel lehetne megjavítani a márka kurzusát. A kormány egyúttal megállapítja a jóvátételi bizottsággal szemben tanusítandó magatartásának irányelveit.

oooooooooooooooo

Megkerült műemkek.

(Egy Mária Magdolna kép körutazása.)

A Vosische Zeitung egy híres Coreggio festmény megtalálásáról a következőket írja: A német hadsereg franciaországi előnyomulásakor Douai város polgárai az ottani muzeum értékesebb festményeit parasztházakban rejtették el. Így rejtettek el egy híres Coreggio festményt is. A nagyértékű festmény a bűnbánó Mária Magdolnát ábrázolta. A Douai-ba bevonuló német csapatok elszállásolása közben, abba az elhagyott parasztházba is beszállásoltak, amelyben a Coreggio festmény volt, amit meg is találtak a katonák, de nem is sejtették, hogy az milyen nagy értéket képvisel. A talált képpel a katonavonaton egyik teherkocsijának oldalát díszítették fel. Hosszu időn át utazgatott így a festmény a marhako-csiban Franciaország és Németország között ide-oda, míg egy német tiszt meg nem látta az „őreg kép”-et és azt egy katonakatonaházba nem vitette, ahol azt az egyik legényeségi szobában függesztették fel. A kép alkotóját és értékét még mindig nem ismerték. A forradalom kitörésekor egy katona leakasztotta a szegről bűnbánó Magdolna képét és magával vitte Hamburgba. Ott néhány márkáért egy korcsmárosnak adta el. Ennek a korcsmárjába azután nemsokára betévedt egy műértő, aki ugyan a kép mesterét nem tudta megállapítani, de azt rögtön látta, hogy a korcsma falán lógó régi kép rendkívüli értéket képvisel. Kerülő uton a szövetségközi bizottság egy tagja értesült a mestermű felállításáról és azonnal intézkedett, hogy a képet foglalják le. A hamburgi korcsmáros ezen módfelett elcsodálkozott, mert nem is sejtette, hogy ilyen nagy értékkel lakott egy fedél alatt. Az antant misszió a képet lefényképezte és a fénykép egy másolatát elküldte a douai muzeum igazgatójának, mely meg is állapította, hogy tényleg a már elveszettnek hitt drága Coreggio kép került meg.

HIREK.

— **Take Jonesou átutazott Aradon.** A tegnap délutáni órákban Aradra érkezett Take Jonesou külügyminiszter és Valeanu közlekedésügyi miniszter. A kormány két tagja utban van a külföld felé. A közlekedésügyi miniszter tegnap este felkereste a CFR igazgatóságot és hosszabban tárgyalt a vezető hivatalnokokkal. A bucurestii lapok már hónapokkal ezelőtt arról emlékeztek meg, hogy Take Jonesou külügyminiszter Párisba utazik. Erre az útjára elkíséri ugy látszik Valeanu miniszter is. A külügyminiszter ma délután utazott el Aradról.

— **Ratifikáltil Páris.** A nagykövetség tanácsa elhatározta, hogy felszólítja Ausztriát, ratifikálja sürgősen a velencei jegyzőkönyvet.

— **Anglia a török különbéke ellen.** Páris. Az angol nagykövetség kormányának nevében az angorai egyezmény ügyében emlékiratot nyújtott át a francia külügyminiszteriumban. Anglia véleménye az, hogy a franciák és a kemalisták között létrejött egyezmény különbékét jelent, ami ellentétben áll a londoni egyezményvel. Angol vélemény szerint az angorai megállapodás végrehajtását fel kell függeszteni mindaddig, amíg nem rendezik véglegesen a keleti kérdést.

— **Még nincs vasúti összeköttetés.** Budapest. Csehszlovákia és Jugoszlávia még mindig nem intézkedett a vasúti forgalom helyreállítására. Romániával a vasúti összeköttetés változatlanul ma is fennáll.

— **Négy új gyógyszerár helyett — kettő.** Még a múlt hónapban megírta az Aradi Közlöny, hogy a belügyminiszter 4 gyógyszerári jogot engedélyezett Aradnak. Az aradi gyógyszerészek felterjesztést küldtek a belügyminiszterhez, amelyben arról értesítették, hogy Aradon annyi gyógyszerár van, hogy még négy gyógyszerár nem talál itt megengedést. A belügyminiszteriumtól a rendelet érkezett a városhoz, mely az előbbivel szemben két gyógyszerári jogot engedélyez.

— **Az egyik engedélyt Ciocou György és a másikat pedig Küttler Emil gyógyszerész kapta meg.**

— **Amnesztia alapján megszüntetett eljárás.** Raicu György udvarolt Akony Vazul húgának, aki azonban mindent elkövetett, hogy megakadályozza a fiata-
lok egybekelését. Az 1919. év januárjában Raicu megjelent Akonyék ablaka alatt és kopogott a leánynak, Akony Vazul kijött az utcára és meg akarta verni a legényt, de az revolvert rántott és kétszer rálőtt Akonyra. Az ügyész szándékos emberöléssel vádolta Raicu Györgyöt. Ma tárgyalta az ügyet az aradi törvényszék büntető tanácsa. Mivel Akony kigyógyult sebeiből, az ügyész leminősítette a vádat súlyos testi sértésre, amely a fennálló amnesztia rendelet értelmében kegyelem alá esik.

Igy a bíróság elrendelte Raicu György azonnali szabaddalra helyezését.

— **A román— orosz békétárgyalások megszakadása** nem tudja meggátolni a Gyermekefelruházó Egyesületet abban, hogy a Fehér Kereszt nagytermében vasárnap délután 5 órakor megtartandó tanácsos tea-délutánján a legkiválóbb orosz teát szolgálja fel.

— **Négy tüzeset Aradon.** Ma állította össze Mihájloviics tűzoltóparancsnok a tüzesetek múlt havi statisztikáját. A statisztika szerint Aradon a múlt hónapban négy tüzeset fordult elő, a tüzesetekből három kisebb károkat okozott.

— **Az Acsev. új kormánybiztosa.** A közlekedésügyi miniszterium Pasculu Traján dr.-t, a közlekedésügyi reszort vezetőjét, az Arad-Csanádi Egyesült Vasutak kormánybiztosává nevezte ki. Helyette a kolozsvári reszort vezetésével Pop Vazul dr.-t, a magánvasutak kormánybiztosát bízták meg.

— **A város egészségügye októberben.** Az anyakönyvi hivatal és az orvosi hivatal ma állította össze múlt havi statisztikáját. A statisztika szerint október hónapban 74 házasságkötés, 115 születés és 94 halálozás fordult elő. Az orvosi hivatalban 68 sarlach, 2 tifusz, 4 difteri-tisz, 1 vérhas és 1 trachoma bejelentés történt. A fertőtlenítő intézet 57 esetben 116 szobát fertőtlenített. A vármegyei kórházban 135 beteget ápoltak október hónapban.

— **Jelentkezések a repatriáló hivatalnál.** Az aradi repatriáló hivatalnál illetőségi ügyük, illetőleg tartózkodási engedélyük rendezésének céljából a következők tartoznak mielőbb jelentkezni: Grosz Laura, Pallós Árpád, Becker Mihály özv. Czank Andrásné, Jobb Kelemen, Kovács Paula, Egerland Margit, özv. Bugariu Jánosné, Szűts István, Weisz Betti, Muzsmay Géza, Friedmann Ábrahám, Kohn Rozália, Leitmann Dávid, Bánvai Mihály, Pewzner Izsák, Winkler János, Teuerholz József, özv. Harasztli Sándorné, Pollák Ignác, Schiller Mórné, Schiller Aladár, Schiller Dezső, Schiller Nándor, Bódy Béla, Kócsy Jenő, Wilder Dávid, Katona Istvánné, Jakab János, Mandasch Herta, Zajzon Aladár, Zajzon Árpád, Zagonyi István, Szűts Simon, Simon Mihály, Kalánka Pál, Zmeskall László, Rozenberg Ede, Goldstein Regina, Stein Zsigmond, Pitsch Róza, özv. Pitsch Józsefné, Bobál Gyula, Salamon Sámuel, Rozenberger Hermann, Braun, Ödön, Schreier Jakab, özv. Friedenstern Jakabné, Hegedüs Antal, Schechter Hersch, Stern Lajos, Fein-kuchen Izidor, Kohn Mór.

— **Hirdetmény.** Közhírré teszem, hogy a belügyminiszterium 12549/1921. számú rendelettel megengedte, hogy Zalan Gyula aradi lakos, valamint Kiskor Gyula és Klára nevű gyermekei család nevüket „Giurcutiu”-ra visszaváltathassák. Dr. Robu, polgármester.

— **Pályázati hirdetmény.** Arad város árvaszékénél elhalálozás folytán üresedésbe jött és a VIII. fizetési osztály 3. fokozatában megállapított illetményekkel díjazott árvaszéki ülnöki állásra ezennel pályázatot hirdetek és felhívom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják és az 1883. évi I. tc. 5. §-ában előírt képesítéssel, azaz legalább jogtudományi államvizsgával rendelkeznek, hogy képesítésüket igazoló okmányaikkal felszerelt kérvényeiket folyó hó 25-ig be zárolag hivatalomnál nyújtsák be. A város szolgálatában nem álló pályázók egészségügyi állapotukat hatósági orvosi bizonyítvánnyal tartoznak igazolni. Dr. Robu, polgármester.

— Az aradi munkálfelügyelőket munkásbetegsegélyező pénztár Bul. Rog. Carol I. (Erzsébet-körúti) helyiségébe helyezték át.

— Háromszázezer tojás. Oradea-mare. Két haza óriási tojásinség van Nagyváradon. A piacról teljesen eltűnt a tojás: a vendéglőkben, kávéházakban, cukrászdákban nem lehetett tésztát kapni, a magánháztartások igen nagy nehézségekkel küzdöttek. Az ügyészség a hovatovább tarthatatlan helyzet okait kezdte nyomozni. Szombaton este Taceanu vezető ügyész detektivekkel megjelent Koliner tojásnagykereskedő, ismert exportőr lakásán és a megtartott házkutatás alkalmával 300 ezer darab tojást talált ládákból, fiordókban elcsomagolva. A tojásokat azonnal lefoglalták és Koliner az árdrágító bíróság elé állították, amely kétségkívül elítéli közszükségleti cikkekkel folytatott spekulációjáért a tojások elkobzására. A nagymennyiségű tojást azután a váradi piacon maximális áron kiárusították.

— Ertesítés. Ertesítjük a közönséget, hogy a városi gépjárműveknek a viztoronyban és a gázgyárban lévő irodái pénteken és szombaton f. hó 11-én és 12-én átköltözési munkálatok miatt szünetelnek. Hétfőtől, f. hó 14-től kezdve a városi vízmű, gázgyár és jéggyár egyesített irodái a gázgyárban lesznek. A viztoronyban semmiféle iroda többé nincs.

— Értékbecslés. A hatodik értékbecslő komisszió holnap a Purgly Lajosné-utca 63. számtól kezdi működését.

— Lopások. Bariák Mihály aradi iparosmester feljelentést tett inasa ellen, aki tőle 450 leit ellopott és megszökött. — Özv. Luftsak Morné feljelentést tett a rendőrségen, hogy 425 dinárt valaki tegnap délután kilopott a zsebéből. — Hubert György feljelentést tett, hogy egy zsebtolvaj 2500 leijét ellopta.

— Nagy tűz Linzben. Linz, Hétfőn délután fél kettőkor, a bécsi gyors vonat beérkezése után, valószínűleg a mozdonyból kiröpült szikra következtében, egy közvetlenül a vasút mellett fekvő nagy parasztház a város déli szélén kigyulladt. A tűz a tomboló viharban egyre terjedt és délután négy óráig 8 más parasztházat is teljesen elhamvasztott. Csak nagynehezen sikerült a tüzet lokalizálni. A kár több millióra rug.

— Hősies Németországban. München. Németországban vasárnap nagy viharok voltak. Sok helyen esett a hó. A táviróvezetékek több helyütt megrongálódtak.

— Mi történt az aranyórával? Ma délelőtt az aradi államrendőrségnél Regyis Péter feljelentette Zuba Jánosné, akit kerítés vádjára alapján az ügyészség letartóztatott és kaució ellenében szabadon bocsátott, hogy hűga, aki Zuba Jánosnéval szolgált, átadott Zubánének egy aranyórát, amelyet Zubáné kicsalt tőle és ezért 300 leit kapott kölcsön Zubánétól. Mikor a leány vissza akarta adni a 300 leit az óra ellenében, Zubáné kijelentette, hogy az órát már eladta. A rendőrség megindította a vizsgálatot.

— Kinevezések a CFR-nél. Dima Emili és A. Gorgiut osztályfőnökökké, dr. Leskó Sándort, dr. Costa Györgyöt, Érczy Károlyt és Cighy Jánost osztályfőnök-helyettesekké nevezte ki az aradi kerületi vasutigazgatóságnál a CFR. bucarestii vezérigazgatósága.

— Sándor szerb király esküje. Belgrád. Sándor szerb király vasárnap délelőtt a következő szövegű esküt tette le az alkotmányra: „Esküszöm a mindenható Istenre, hogy a nemzet egységét, az állam függetlenségét, épenugy. határainak épségét megvédem és az alkotmányt sértetlenül fenntartom.” A király az eskü letétele után hosszasan imnepelelték. Azután a király a diplomáciai testületeket fogadta.

— Ékszerüzede Budapesten. Budapest. Az ékszerüzede felállításának gondolata nem újkeletű. Eddig is volt az ékszerészeknek olyan helyisége, ahol üzleteket kötöttek, azonban ez nem felelt meg sem az ékszerészek tekintélyének, sem pedig a célnak. Most az Ékszerészek Országos Szövetsége és a Mester-egyesület újra akcióba lépett. Alapszabálytervezeteit ugyanis akként módosította, hogy főfeladatának tekinti az ékszerüzede felállítását is. Az ékszerészek ezzel a kérésükkel legközelebb a hivatalos fórumokhoz is fordulnak. Az ékszerüzede felállításának indoklásául azt hozza fel, hogy nap-nap után mindjobban érzik egy ilyen legális üzletkötési hely hiányát, amelynek következményeként az illegális üzletkötések száma egyre gyarapodik. A magyar ékszerészek és aranyfeldolgozók jó hírnevük érdekében követelik, hogy minden üzletkötés törvényesen, tisztességes alapon történjen meg. Ez pedig szerintük csak az ékszerüzede felállítása által érhető el.

— Miksa főherceg Bajorországban telepedett le. Bern. Miksa volt főherceg, Károly testvéröccse, aki Svájcban kiutasították, Bajorországba utazott és ott fog állandóan letelepedni.

— Rembrandt két képe. Egy hágai magángyűjteményben és egy angol magánkollekción Rembrandtnak egy festményét fedezték föl. Mindkettő a nagy művész legértékesebb alkotásai közül valók.

Bikavadászat az utcán.

(Furesa vendég egy kávéházban.)

A napokban komikits jelenetek voltak tanúi Róma belvárosának járőkelői. A marhavásáron egy bika kiszabadult. A szőkevény az örök város utcáin sétára indult. A belváros meglátogatására ügésben indult el és egy cseppet sem látszott törődni azzal, hogy, volt őrző, nem értenek egyet kirándulásával, akik körülben szorgalmasan loholtak az elszabadult állat után. Legelőször a Corso-kávéházba látogatott el, melynek a teraszán éppen egy turistalásaság várakozott. A turisták hanyatl-homlok menekültek. Itt csak rövid ideig időzött. Amint továbbfutott, Porziani báró került útjába, aki annyira megrémült, hogy a lábát felmondta a szolgálata. A bárót a bika gyengéden oldalba lökte úgy, hogy elvágódott az utca sarában. A Galleria közelében már fáradt volt a bika és egy pilanatra le is feküdt, ekkor sikerült néhány Carabinerinek megsebesíteni. Ekkor a bika felugrott és ismét menekülni igyekezett földözöl elől. Amikor a páncél már komollyá vált, még a villamos forgalom is megakadt, egy rendőrcsapatot rendeltek ki, amelynek sikerült az utcán járó ifjuság segítségével a bikát lefogni és megkötni.

Szélhámos ság színházie előadással

(Belépő-díj: harminc lei.)

A pénzszerzésnek könnyű, praktikus, de törvénybe ütköző módjával kísérletezett eredményesen Aradon két fiatalember. Ugylátszik megirigvelték az Aradon nemrég működött deutsch-jidis társulat anyagi sikerét. A két fiatalember rózsaszín jegyeket csináltatott, amelyekkel végigjárta az aradi kereskedőket, bankokat és több magánembert is felkeresett. A jegyeket azzal árusították el 30 leijével, hogy estére a Fehér Kereszt nagytermében elsőrangú férfi és női szereplőkkel nagyszabású jargon előadást fognak tartani. Azt nem sikerült megállapítani, hogy a találékony szélhámosoknak hány jegyet sikerült eladniuk, de az tény, hogy tegnap este körülbelül 80 vagy 100 ember akarta végig hallgatni a Fehér Kereszt nagytermében a deutsch-jidis előadást. A Fehér Keresztben persze az előadás megtartásáról semmit sem tudtak. A károsultak egyrésze feljelentést tett a rendőrségen.

LEGUJABB

Általános sztrájk Rómában.

RÓMA. A fascisták miatt általános sztrájk tört ki. A fascista kongresszusra érkezettek és a vasutasok között összetűzésre került a sor. Egy vasúti gépész halálos lövést kapott. Erre a szakszervezetek kimondották az általános sztrájkot.

Szerbia leszerel.

BELGRÁD. A szerb kormány elhatározta, hogy a mozgósítási költségek csökkentése végett fokozatosan leszereli a hadsereget. A határról a csapatokat csak később vonják vissza.

GRAZ. A Tagespost belgrádi levelezője jelenti, hogy a szerbek tagadják az albániai előnyomulást-hírt. Hadseregük még azon a határon van, amelyet demarkációs vonalként állapítottak meg.

BELGRÁD. A szerb-német Kereskedelmi szerződés tervezetét a parlamenti körök hangulata után ítélve a skupcsina kedvezően fogadja.

Pénzt kapnak a magyar hajósvállalatok.

BUDAPEST. A nemzetközi döntőbíróóság úgy ítélkezett, hogy a magyar hajósvállalatok az utód államokért itélt hajóikért 407 millió magyar koronát kapjanak.

A második transzport.

BUDAPEST. Jungertth külügyi osztályfőnök Revalból azt táviratozza, hogy Oroszországból ma indult el a második hadifogoly szállítmány Magyarországra felé.

Uj antant.

HÁGA. Tekugava herceg, Japán megbízottja a washingtoni leszerelési konferencián kijelentette egy hírlapíró előtt, hogy kívánatos lenne, ha az Egyesült Államok, Anglia és Japán új antantot létesítenének.

Közgazdaság.

Emelkedett a leu.

Az utóbbi időben a zürichi és párisi tőzsdén rohamosan esett a leu kurzusa, amely körülmény súlyos megpróbáltatásnak tette ki Románia gazdasági életét. A leu zuhanása oly nagymérvű volt, hogy a kormány is a legkomolyabban foglalkozott olyan rendszabályok életbeléptetésével, amelyekkel meg lehetne akadályozni a további esést. Ma azután örvendetes változás következett be a zürichi deviza-piacon. Hivatalos jelentés arról ad hírt, hogy a mai deviza-piacon a leu 380-ra emelkedett a tegnapi 325-ös kurzzal szemben. Valószínű, hogy a leu árfolyama továbbra is emelkedni fog és hamarosan eléri régi nivóját. Mai kurzusjelentéseink a következők:

Zürichi nyitás: Berlin 210, Newyork 532, Milano 2215, Prága 575, Budapest 45, Zágráb 150, Bucuresti 380, Varsó 18, Bécs 18, osztrák lebélyezett korona 12.

Budapesti nyitás: Dinár 1090, leu 680, márka 507, angol font 4700, osztrák korona 22, rubel 52, sokol 1245, lengyel márka 32.

Zürichi zárlat: Berlin 190, New-York 532, Milano 2205, Prága 550, Budapest 45, Zágráb 150, Bucuresti 350, Varsó —, Bécs 17, lebélyezett osztrák korona 12.

Budapesti zárlat: Napoleon d'Or 3950, angol font 4600, lira 4400, osztrák korona 21.5, rubel 60, leu 690, sokol 1220, márka 514.

— Az aradi bankok a clujli értekezleten. Simonescu pénzügyminiszteri igazgató elnöke alatt Clujon az Agrárbank helyiségében ma az erdélyi pénzügyintézetek értekezletet tartottak az őket érintő adók tárgyában. Az aradi pénzügyintézeteket ezen az értekezleten Földes Soma, az Aradi Csanádi Gazdasági Takarékpénztár igazgató-helyettese képviseli.

— Az Osztrák-Magyar Bank likvidálása. Az utóbbi időben Párisban voltak az Osztrák-Magyar Bank likvidálása ügyében tanácskozások és a legközelebbi megbeszélések az olasz kormánnyal Rómában lesznek. Dr. Luxardo József likvidátor rövid tartózkodásra Bécsbe érkezett s még ma Rómába utazott. A Neue Freie Presse munkatársa beszélgetést folytatott Luxardoval, aki kijelentette, hogy a likvidátorok legközelebbi feladata az Osztrák-Magyar Banknak, mint jegybanknak való felszámolása. A külföldről beérkeztek a forgalomban volt bélyegezetlen osztrák-magyar bankjegyek, amelyek csak másfél millióárd koronára rugnak. A likvidátorok Párisban a jóvátételi bizottsággal tárgyaltak és a felszámolás részleteit állapították meg. Luxardo reméli, hogy a római tárgyalások is eredményre vezetnek és legközelebb már Bécsben meg lehet tartani a zárókonferenciát.

BUCURESTIBE

utazik futárunk vasárnap este, utlevelek láttaozását közismert pontossággal intézzük.

„KELET” hirlapiroda.

A szerelmes levél.

(Jacobi Viktor új operettje a Newyorki Globe-Theatre-ban.)

Newyork. A Broadway legelőkelőbb színházában, a Globe-ban olyan színházi esemény zajlott le, amelyet az amerikai közönség — ugyszólván minden előzetes reklám nélkül — úgy várt, mint egy ünnepet. Ez a premiére nem az amerikai magyarság ünnepe volt, hanem az abszolút operette-zenének, amelyet Jacobi Viktor a Szibill és Leányvásár szerzője, a tökélyre emelt.

Érdekes volt figyelni, hogy a premiér közönsége, amely Newyork arisztokráciájának színe-jeva volt, milyen lenyűgözve hallgatta a szép, csodálatosan finom zenét. Vanderbiltek és más hasonló „foglalkozású” emberek ülték a nézőtérben és himbálták a fejüket, csiklandoztaták a füleiket a Jacobi Viktor muzsikájától.

És a második felvonás után — ritka eset Newyorkban — látni akarták a zeneszerzőt. Jacobi meg is jelent. Aki Budapestről még emlékszik rá, meg se ismerné. Szép, pirosposzsgás, elegáns fiú volt és most sovány, kerek szemüveges, érdekes arcú férfi lett belőle. Ugy néz ki, mint egy tudós

„A szerelmes levél” tartalma a második felvonás ugyszólván szóról-szóra „A farkas”. Molnár-darab jól ismert szövege. Még a viccek, ötletek és szójátékok is változatlanul jelentek meg és a színlap mégis azt mondja, hogy csak „Molnár Ferenc A farkas című darabjának felhasználásával” szövegét írta William Le Baron. Holott Le Baron csak annyit változtatott A farkason, hogy egyrészt Szabó Györgyöt „Delmár Fülöp”-nek hívják, no meg, hogy — az operett szellemének megfelelően — a nő Szabóé lesz, mert az operettben a nő csak menyasszonya a féltékeny Eugene Bernard-nak, akit mi Kelemen dr. néven ismertünk.

Az előadás, rendezés olyan kábitó, pazar volt, hogy Jacobi zseniálitása itt bontakozik ki legjobban. Ez furcsa, de mad megmagyarázom. Ugyanis, ha ilyen diszletek, ilyen káprázatos kosztümök, látványok, táncok és attrakciók mellett a közönség egyáltalán észreveszi a zenét, már nagy dolog volna. De a közönség nem csak hogy észrevette, hanem habzsolta azt.

Az ötféle szerepben megjelenő „farkas” egy John Charles Thomas nevű színész játszotta. Olyan hangja van, mint Környeinek.

Amellett úgy táncol, mint — Rát-honyi annak idején a Vig özvegyben. A többi szereplő is mind kitűnő, úgy, hogy a Globe Theatre-ba három éven belül más operett be nem teszi a lábát.

Az amerikai lapok magasztaló kritikáit olvasva, eszembe jut az a diákhistória, ami bizonyára mindenkiel megtörtént. Hazamentem az iskolából, vittem a bizonyítványt. Egyetlen egy 2-es rontotta el, a többi 3-as -s 4-es volt. A szüleim érthető szenvedélyvel szidnak:

— Bezzeg a Pali bizonyítványa biztosan jobb! . . .

Mire én kevés meggyőződéssel csak épp, hogy valamilyen mondanak:

— Hja, a Palival „kivételez” a tanár ur!

Mert a dologban legcsodálatosabb az, hogy Jacobival is „kivételeznek” az amerikaiak. Akárki átjön ide zenével, vagy bármilyen más-sal, mindenkinek azt mondják, hogy „ja ezt nálunk egészen másképpen kell csinálni, tetszik tudni, az amerikai izlés, persze ezt Európában nem ismerik, de nem baj, majd belejön, szóval először tessék „átalakulni”. A „Vig özvegy” tele van amerikanizált betétekkel, a „Három a kislány”-t a mult héten mutatták be itten és az a szép kis dal, hogy „Tavaszi felhő az égen” olyan eszeveszett fox-trotta van átalakítva, hogy az ember — Schubertől nem is szólva — rá se ismerne.

És Jacobinak, a kivételezett fiúnak nem kellett egy Fox-trottot se írni, az ő zenéje nem amerikaizodott el, ma is olyan európai nívón áll, mint a Szibill vagy Leányvásár idején. Neki mindent szabad tudniillik minden jót.

Otvös Adorján.

A szerkesztésért:
KÁROLY JÓZSEF
felel.

la minőségű zsilvögyi

KÖSZÉN

érkezik a

Központi Tüzifa telepre

Calea Radnei 4. Hegyaljai villamos vas-
uttal szemben.

Bőjegyzéseket a nagy megrendelésekre való tekintettel már most fenti rodonkban e közölünk. Engros és detail eladás. Telefon megrendelések 632 adandók. 4419

Kifutó fiu

jó fizetéssel

felvétetik.

Apró hirdetések.

Levelezés.

„TARTÓS BARÁTSÁG” „Allandó”, „Őszi verőfény”, „Komoly” jeligének levele van Wallinger hirdetőjében. 11240

„BARNA FERFI 35” levele van a kiadóhivatalban kérem átvenni. 4432

KOMOLY URIEMBER keresi 20—30 év közötti vidám kedélyű küssé molett irodástanó barátságát kit szerényen támogatna is. Ajánlatot az Aradi Közlöny kiadóhivatalába „Fehér” jelige alatt kérek. 4429

URIEMBER keresi Balsac-korabeli valódi független csinos urinó érdek nélküli barátságát Ajánlatokat Wallinger hirdetőjébe kérek „Vári” jelige alatt. 11239

Alkalmazás.

HÁZAKHOZ AJANLKOZIK figyel varró nő ki felsőruha és fehérnemű varrása-hoz ért. Str. Secerei (Sarlott Domonkos-utca) 42. 4420

JÓ MEGJELENESÜ urak és hölgyek fix fizetés és magas jutalékra felvételnek. Bővebbet Wallinger hirdetőjében. 11239

ERDŐKEZELŐ fiatal azonnali belépésre állást keres. Cím Kelet hirlapirodában. 11108

MODERN lámpaernyők készítését olcsón vállalom. Cím a kiadóban. 700

FIATAL fűszerkereskedő segédet keres azonnali belépésre Kohn László Buzsák. 4401

EGY TANONC vas és műszaki üzletbe felvétetik. Csetey és Seitz cégnél Bulev. Regele Ferdinand (Boros Béni-tér) 14. 4399

KÖNYVELESBEN teljesen jártas tisztviselő, férfi vagy nő azonnali belépésre kerestetik. A német nyelvet is bírók előnyben részesülnek. Cím: Bing Ede Arad. 4397

IRNOK vagy írknok gyakorlatilag jegyzői irodába azonnalra kerestetik. Községi jegyző Aradszentmárton. 4410

Lakás.

BUTOROZOTT szobát keres nőtlen fiatal hivatalnok a Strada Closca (Szent László-utca) közelében, lehetőleg külön bejárattal. Cimeket a kiadóba kér. 4418

Vétel és eladás.

MINDENMŰ játékot vesz legmagasabb árban Salon Artistique Fischer Eliz-palota Bulev. Regina Maria (Andrássy-tér) 20. 4412

BILLIÁRD alig használt elegáncsont golyók külön is teljes kovács-szerszám eladó. Korényi Péter Borosjenő. 4428

FOGHAGYMA 50 kg.-tól fejebb minden mennyiségben kapható Rosenberger és Társa cégnél Str. Ecaterina Theodoroi (Heim Domokos-utca) 2. 11108

ÉLŐHAL kapható Luttwák cégnél pén-
tekem egész nap. 4431

EBÉDLŐ PERZSA szőnyeg megbízásból olcsón eladó Salon Artistique Bulev. Regina Maria (Andrássy-tér) 20. 4430

CASSAT keresünk megvételre. Cím Kelet hirlapiroda. 11109

BUTOR Ebédlo és hálszobák olcsó árban kaphatók Wlegensfeld butorraktár. Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca.) 4836

MODERN gyönyörű ebédlo berendezés eladó Strada Consistorului (Batthyány-utca) 19. ajtó 4. 4388

SZALON öltöny majdnem új közép-
metre eladó Strada Mune de aur (Arany-
kéz-utca) 20. 900

VEHET, eladhat cserélhet modern régi műtárgyakat, képeket szobrokat szőnyegeket porcelánokat antik bútorokat a Szépművészeti Szalonban Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 29. Orán-tay-palota. Bekapcsolt telefon 333. sz. 11031

EZÜSTÖT szőnyegeket legmagasabb árban vesz Salon Artistique Bul. Regele Ferdinand (Andrássy-tér) 20. 11045

BÉCSI keztyük, harisnyák gombók, hímzések, övek érkeztek STRASSER divatáruházába szemben a Lutheránus-templommal. 4311

SIMÁNDON szép fűszerüzlet berendezés Szabó Istvánnál eladó. 4427

FINOM perzsakabát eladó. Megtekint-
hető Joanovits szücsnél. 4416

HASZNÁLT ÓLOM megvételre kereste-
tik. Bővebbet a kiadóban.

Szén! Szén!

Közüzemek, iparüzemek és szénkereskedők figyelmébe!

KÖNIG MIKSA
cég áruosztálya

Arad, str. Bucur (Eötvös-u.) 3.

Ajánl azonnali szállításra csak: waggontételeiben: **Prima zsilvögyi aknaszenet**, továbbá Olygocen kornu, telete fényű, **szobátüzelesre is alkalmas** magas hőfoku darabos és ugyanilyen minőségű aknaszenet. Nagyobb felületű kazánok, malmok, szesz- és téglagyárak részére akna és darabos **barna szenet**. Kiutalásról és kocsikról gondoskodunk. Telefon **ARAD 63**. Táviratok: **KÖNIG, ARAD**.

MEGNYILT! MEGNYILT!

BOROTVA szilet élesítő vállalat

Megrendelést elfogad 4352

Maresch, Brunner és Koch cég.

Gyümölcsfák

minden fajban kaphatók:

NIEMETZ faiskolájában

Timisoara, 4907

III., Strada Coroana (Korona-utca)

25. szám. :: Telefonszám: 135.

Tőkeerős társat,

vagy kölcsönt magasabb kamatra

sürgősen keresek.

Leveleket a kiadóhivatal továbbít.

Átköltözéseket

helyben és vidékre nyitott és zárt butorszállító kocsikkal felelősség mellett pontosan és olcsón teljesít:

Éliás Lipót Fia

szállító, Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 36. sz. Bekapcsolt telefon 250. sz.